

Çocuklarda Beslenme Sürecinde Annelerin Tutumları ile Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Araştırma Makalesi / Research Article

 Berfin ELMAS, Hakkâri Üniversitesi

 Cumhur DEMİRALP, Hakkâri Üniversitesi

 Yusuf DİLBİLİR, Hakkâri Üniversitesi

 Davut AÇAR, Hakkâri Üniversitesi

Öz

Beslenme, büyüme ve gelişme; bireyin yaşamını sürdürebilmesi, yaşam kalitesini artırabilmesi ve iyileştirebilmesi adına önemli bir süreçtir. Beslenme sürecinin fizyolojik ihtiyaçların karşılanması dışında sosyal, psikolojik işlevleri de mevcuttur. Besleme süreci hem anne ile kurulan bağa hem de annenin psikolojik durumuna olan etkisi bakımından yadsınamaz bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, çocuklarıyla beslenme sürecinde karşılıklı etkileşimde bulunan annelerin, beslenme sürecindeki tutumları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Veri toplama aracı olarak, beslenme süreci anne tutumları ölçeği ile psikolojik iyi oluş ölçeği kullanılmış olup aralarındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırmaya, 9 - 72 ay arasında farklı yaş gruplarında çocukları bulunan 217 anne katılmış olup, araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız örneklem T testi ve tek yönlü varyans (ANOVA) testi yapılmıştır. Araştırma sonucunda, annelerin beslenme sürecindeki tutumlarının, psikolojik iyi oluşlarını etkilediği görülmüştür. Ayrıca demografik değişkenlere göre de incelemelerde bulunulmuştur. Annenin yaşı ile beslenme süreci anne tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca anne yaş gruplarında beslenme süreci anne tutumlarının alt boyutu olan öğün sırasındaki negatif duygu durumu bakımından farka rastlanmıştır. Anne eğitim düzeyinin psikolojik iyi oluş üzerinde etkisi söz konusudur. Gelir düzeyinin beslenme süreci anne tutumlarının alt boyutu olan öğün sırasındaki negatif duygu durumunu etkilediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çocuklarda Beslenme,
Psikolojik İyi Oluş,
Aile Tutumları,

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 10.12.2021
Kabul Tarihi: 02.01.2022

Investigation of The Relationship Between Mothers' Attitudes And Psychological Well-Being In The Nutrition Process Of Children

Abstract

Nutrition, growth and development; It is an important process for the individual to sustain his life, increase and improve his quality of life. In addition to meeting physiological needs, the nutrition process also has social and psychological functions. The feeding process emerges as an undeniable phenomenon in terms of its effect on both the bond established with the mother and the psychological state of the mother. In this context, the aim of the study is to examine the relationship between the attitudes of mothers who interact with their children during the feeding process and their psychological well-being.

As a data collection tool, the nutritional process maternal attitudes scale and the psychological well-being scale were used and the relationship between them was investigated. Independent sample t-test and one-way variance (ANOVA) test were used to analyze the data. As a result of the research, it was seen that the attitudes of mothers during the feeding process affected their psychological well-being. In addition, analyzes were made according to demographic variables. A significant relationship was found between maternal age and maternal attitudes towards the feeding process.

Keywords

Nutrition in Children,
Psychological Well-Being,
Mother Attitudes

Article Info

Received: 12.10.2021
Accepted: 01.02.2022

(Atıf- How to cite)

Açar, D., Elmas, B., Dilbilir, Y., Demiralp, C. (2021). Çocuklarda Beslenme Sürecinde Annelerin Tutumları ile Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 4(8), 88-103.

Sorumlu Yazar: Davut AÇAR, davudacarr@gmail.com

In addition, there was a difference in maternal age groups in terms of negative mood during meals, which is a sub-dimension of maternal attitudes towards the feeding process. There is an effect of maternal education level on psychological well-being. It was determined that the income level affects the negative emotional state during the meal, which is a sub-dimension of maternal attitudes towards the feeding process.

Giriş

Beslenme; yaşamı idame etme noktasında yaşamsal fonksiyonların (gelişme, büyüme, üreme, bedensel etkinlik yapma, sağlığın korunması gibi) oluşabilmesi adına besin maddelerinin vücuda alınmasıdır (Yılmaz, 2002). Beslenme süreci hayatın devam edebilmesi açısından çok önemlidir (Rosdahl, 1999). Beslenme süreci bireyin fizyolojik gelişimini etkilemektedir. Yani kötü beslenmenin, özellikle kronik beslenme yetersizliğinin fiziksel manada büyümeye ket vurduğu görülmektedir (Dündar vd., 2000).

Beslenme; bireyin yaşaması, gelişip büyümesi ve daha sağlıklı bir noktaya gelmesinin yanında hayat kalitesini de etkileyen bir olgudur fakat beslenmenin yeterli ve dengeli olması çok daha önem arz etmektedir (Aydın vd., 2017; Muslu vd., 2014; Balogun ve Yakubu, 2015). Yeterli beslenemeyen ve nasıl beslendiğine önem verilmeyen çocuklarda bazı negatif sonuçlar veya durumlar ortaya çıkmaktadır (Şahin vd., 2018; Selimoğlu, 2014; Goodman vd., 2020). Yetersiz beslenme neticesinde çocukta ilerde öğrenme ve yaratıcılık-üreticilik konusunda gerileme ve durmanın yanında fizyolojik bazı bozukluklar ve hastalıklar hatta ölüm riskiyle bile karşılaşılabilir (Chang vd., 2013; Prado ve Dewey, 2014).

Beslenme ve yeme sorunlarına neden olabilecek birçok faktör bulunmaktadır. Bu bağlamda fiziksel, psikolojik-duygusal, sosyolojik, kültürel, ailevi nedenler ve biyolojik faktörler sayılabilir (Holub ve Musher-Eizenman, 2010; Austin ve Sciarra, 2013; Kimber vd., 2017). Bu faktörlerin yanında anne-baba tutumlarının da beslenme sorunları üzerinde etkisi oluşmaktadır (Yılmaz, 2020; Kuran, 2021). Bu yönüyle annenin beslenme sürecindeki çocuğa karşı olan tutum, tepki, duygu, düşünceleri ve yaklaşım tarzlarının nasıl olduğunu araştırmak değerli bir konu olarak görülmektedir (Yılmaz, 2020).

Annenin bebeği büyütme aşamasında babaya göre daha fazla sorumluluk sahibi olduğu görülmektedir. Bu süreçte destek konusunda annenin ihtiyacı çok fazladır. Kadın olmanın sorumluluğu artmıştır ve sürece anne rolü dahil olmuştur. Bu yönüyle annenin rol ve sorumlulukları artmıştır. Bununla beraber annede farklı duygusal değişimler yaşanır. Stres ve kaygı gibi durumlarla başa çıkmasında annenin psikolojik noktada iyi olması ve anneye çevresel desteğin olması önemlidir (Aksel, 2018). Beslenme sürecinde de anne bazı zorluklar karşısında farklı duygusal ve fiziksel süreçlere girebilir. Bu noktada çevresel desteğin yanında annenin psikolojik iyi oluşunun değerlendirilmesi son derece önem kazanmaktadır.

Psikolojik iyi oluş kavramı açıklanırken olgunluk, işlevsel olma ve kendini gerçekleştirme terimleri belirleyici olmaktadır (Ryff vd., 1999). Psikolojik iyi oluş ile yaşam doyumu, mutlu olma ve bireysel gelişim arasında olumlu bir ilişki olup psikolojik noktada işlevsel olabilmenin bir parçasıdır

(Onreat vd., 2013). 1950'lerden sonra ruh sağlığı çalışanları bireyin pozitif taraflarını geliştirmeyi hedeflemişlerdir. Özellikle bu akım başlamış ve kişilerin iyi oluşlarını artırma noktasına ulaşmaya çalışmışlardır (Bradburn, 1969). Sadece mutlu olmak psikolojik iyi oluşu tarif etmemekle birlikte ruhsal olarak sorunlar yaşamamak da bireyin iyi olduğu anlamına gelmemektedir (Vallerand, 2012). Psikolojik iyi oluş kuramında bazı temel bileşenler bu kavramı açıklamada yol göstermektedir. Bu kuramda iyi olma halinin en üst düzeyi ifade edilmektedir (Ryff ve Singer, 2008). Psikolojik iyi olma seviyesini anlatan altı boyutun olduğu belirtilmekte ve bireyin psikolojik iyi oluş durumunu göstermektedir. Bu boyutlar: Kendini kabul, başkalarıyla olumlu ilişkiler, özerk olma, çevresel hâkimiyet, yaşam amacı ve kişisel-bireysel gelişimdir (Ryff ve Keyes, 1995).

Besleme sürecinde annelerin kendilerini daha iyi hissetmeleri hem onlar hem de çocuk açısından son derece önem arz etmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda, annelerin çocuklarını besleme sürecindeki tutumlarının ve psikolojik iyi oluşlarının incelendiği araştırmaların yeterli olmadığı fark edilmiştir. Bu bakımdan yapılan araştırmanın literatüre katkı sağlaması araştırmanın önemi olarak görülmektedir.

Beslenme süreci çocuk ile anne arasında etkileşimin yoğun yaşandığı durumlardan biridir. Bu bağlamda annelerin beslenme sürecindeki tutumları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkiyi incelemek araştırmanın amacı olarak görülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden korelasyonel araştırma modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Korelasyonel araştırma modeli iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır (Fraenkel ve Wallen, 2006; Akt: Büyüköztürk vd., 2014). Bu doğrultuda, çocuklarda beslenme sürecinde annelerin tutumları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki ele alınmıştır.

Çalışma Grubu-Evren Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Hakkari ilinde 9 – 72 ay arasında çocukları olan anneler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Hakkari ilinde uygun örnekleme ile seçilen 9 - 72 ay arası çocukları bulunan 217 anne oluşturmuştur. Çalışma grubuna ait demografik değişkenlere ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir. Veri toplamada katılımcılara ulaşmak için hem yüz yüze hem de online iletişim sağlanmıştır. Online ulaşım için "Google Form" oluşturulmuştur. Katılımcı annelerin en az okur-yazar olması ve okuduğunu anlaması ölçütüne önem verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubunun demografik verilerine ait genel tanımlayıcı istatistikler

		Katılımcı sayısı	%
Anne Yaşı	20-25 yaş	18	8,3%
	26-30 yaş	74	34,1%
	31-35 yaş	75	34,6%
	36-40 yaş	42	19,4%
	41 yaş ve üstü	8	3,7%
Çocuğun Yaşı	0-2 yaş	42	19,4%
	3-4 yaş	46	21,2%
	5-6 yaş	129	59,4%
Eğitim Durumu	İlkokul	26	12,0%
	Ortaokul	25	11,5%
	Lise	73	33,6%
	Önlisans	38	17,5%
	Lisans	41	18,9%
	Lisansüstü	14	6,5%
Ailenin Gelir Düzeyi	0-2999 TL	61	28,1%
	3000 TL – 4999 TL	49	22,6%
	5000 TL ve üstü	107	49,3%
Evlilik Durumu	Birlikte	214	98,6%
	Ayrı	3	1,4%
Çocuk Sayısı	1	51	23,5%
	2	110	50,7%
	3	42	19,4%
	4 ve üstü	14	6,5%
	Çalışıyor	49	22,6%
Çalışmıyor	168	77,4%	

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Telef (2011;2013) tarafından Türkçeye uyarlanan Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ile geçerliliği ve güvenilirliği Dilsiz ve Dağ (2018) tarafından yapılan ve 5 alt boyuttan oluşan Beslenme Süreci Anne Tutumları Ölçeği (BSATÖ) kullanılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından, katılımcılara ait demografik değişkenler demografik bilgi formu başlığı altında toplanmıştır.

Psikolojik İyi Oluş Ölçeğini Diener ve arkadaşları (2010) geliştirmiştir. Bu ölçek sekiz maddeden oluşmuş olup bireyin yeterlik duygusunu, olumlu ilişkilerini, hayatı anlamlı ve amaçlı yaşama gibi öğeleri tanımlamaktadır. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği likert tipi bir ölçektir. Kesinlikle katılmıyorum (1); kesinlikle katılıyorum (7) biçiminde 1-7 arasında yanıtlanmaktadır. Psikolojik iyi oluştan alınan puan yükseldikçe bireyin psikolojik güce sahip olduğu anlamı taşımaktadır. Alınacak en yüksek puan 56, en düşük puan 8 olarak tanımlanmıştır Ölçek tek faktörlü olup Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.87 olarak saptanmıştır (Diener vd., 2010).

Dilsiz ve Dağ (2018) tarafından geliştirilen Beslenme Süreci Anne Tutumları Ölçeği 1121 sağlıklı çocuğun (529'u kız; 592'si erkek) anneleri ile çalışılmıştır. Annelerin yaşı 18-48 yaş arası değişmektedir. Bu ölçek toplam 27 madde ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar: Öğün sırasındaki negatif duygu durumu (1., 2., 3., 4., 5. ve 6. maddeler), yetersiz/dengesiz beslenmeye ilişkin tutumlar (7., 8., 9.,

10., 11., 12., 13. ve 14. maddeler), negatif besleme stratejileri (15., 16., 17., 18. ve 19. maddeler), zorla besleme (20., 21., 22. ve 23. maddeler), diğerlerinin görüşüne tepki (24., 25., 26. ve 27. maddeler) şeklindedir. Ölçekten alınan en yüksek puan 135 olup en düşük puan ise 27'dir. Ölçek maddeleri hiçbir zaman (1), nadiren (2), arada sırada (3), genellikle (4) ve her zaman (5) şeklinde cevaplanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alpha katsayısı 0.91'dir Ölçekten ve ölçeğin her bir faktöründen alınan puanların artması beslenme sürecine yönelik annelerin göstermiş olduğu tutumlar ile ilgili sorunların da arttığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Demografik Bilgi Formu

Katılımcıların beslenme sürecindeki tutumları ve psikolojik iyi oluşları, demografik değişkenler (anne yaşı, çocuk yaşı, anne eğitim düzeyi, ailenin gelir düzeyi, çocuk sayısı, evlilik durumu ve annenin çalışma durumu) açısından da değerlendirilmiştir. Demografik bilgi formunda özellikle gelir düzeyi grupları belirlenirken sistematik olmayan görüşmeler sonucunda sosyo-ekonomik durum dikkate alınmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada bazı demografik değişkenlere göre anne tutumlarında ve psikolojik iyi oluşlarında farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca psikolojik iyi oluş ve beslenme sürecinde anne tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı da araştırılmıştır. Çalışmadaki ölçek ve alt boyutlara verilen cevapların toplam puanları sürekli değişkenleri oluşturmuş olup bu puanlar dikkate alınarak hesaplama yapılmıştır. Sürekli ölçümlerin normal dağılıp dağılmadığına; Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) katsayılarına bakılarak karar verilmiştir. Tüm ölçekler için çarpıklık ve basıklık katsayıları ± 2 aralığında olup ölçümler normal dağıldığından dolayı parametrik testler uygulanmıştır (George, 2011). “Kategorik gruplara” göre “ölçek puanlarının” karşılaştırılmasında “Bağımsız T-testi” ve “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” yapılmıştır. Varyans analizini takiben farklı grupları belirlemede Duncan testi kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemede korelasyon analizi yapılmış olup Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Hesaplamalarda istatistik anlamlılık düzeyi %5 olarak alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak yapılan analizlerin sonuçlarına yer verilmiştir.

Çalışmaya katılan annelerin yaşı ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutlar arasındaki ilişkinin tespiti için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış olup bulgular Tablo 2.'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Psikolojik İyi Oluş ve Beslenme Süreci Anne Tutumlarının “Anne Yaşına” İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testine Ait Bulgular

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Psikolojik İyi Oluş	Gruplar Arası	274,555	4	68,639	1,107	,354
	Grup İçi	13148,726	212	62,022		
	Toplam	13423,281	216			
Beslenme Süreci Anne Tutumları	Gruplar Arası	2894,438	4	723,610	3,323	,012
	Grup İçi	46159,230	212	217,732		
	Toplam	49053,668	216			
Öğün sırasındaki Negatif Duygu Durumu	Gruplar Arası	288,525	4	72,131	3,114	,016
	Grup İçi	4911,244	212	23,166		
	Toplam	5199,770	216			
Yetersiz/Dengesiz Beslenmeye İlişkin Tutumlar	Gruplar Arası	249,012	4	62,253	1,812	,128
	Grup İçi	7285,485	212	34,365		
	Toplam	7534,498	216			
Negatif Besleme Stratejileri	Gruplar Arası	133,198	4	33,300	2,213	,069
	Grup İçi	3190,571	212	15,050		
	Toplam	3323,770	216			
Zorla Besleme	Gruplar Arası	25,372	4	6,343	1,418	,229
	Grup İçi	948,112	212	4,472		
	Toplam	973,484	216			
Diğerlerinin Görüşüne Tepki	Gruplar Arası	80,693	4	20,173	1,264	,285
	Grup İçi	3382,588	212	15,956		
	Toplam	3463,281	216			

Tablo 2. incelendiğinde; yaş gruplarının, beslenme süreci anne tutumları ve öğün sırasındaki negatif duygu durumu alt boyutu arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ($p < 0.05$). 20 – 25 yaş grubu ile 41 yaş ve üstü anne grupları benzer olup diğer gruplardan farklılık göstermiştir.

Öğün sırasındaki negatif duygu durumu alt boyutu ile annelerin yaş grupları arasındaki ilişki incelendiğinde;

- 20 - 25 yaş, 31 - 35 yaş ve 36 - 40 yaş grupları ile 41 yaş ve üstü yaş grubunun benzer olduğu görülmüştür.
- 26 - 30 yaş , 31- 35 yaş ve 36 - 40 yaş gruplarının da benzer olduğu görülmüştür.
- 20 - 25 yaş ile 41 yaş ve üstü gruplarının da benzer olup 26 - 30 yaş grubundan farklı olduğu görülmüştür.

Diğer yandan psikolojik iyi oluş ve diğer alt boyutlarda ise anne yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Katılımcı annelerin psikolojik iyi oluşları ile beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutlarının çocuk yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediğine tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi ile bakılmış olup bu karşılaştırmaya ilişkin bulgular Tablo 3.'te belirtilmiştir.

Tablo 3. Psikolojik İyi Oluş ve Beslenme Süreci Anne Tutumlarının “Çocuk Yaşına” İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testine Ait Bulgular

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Psikolojik İyi Oluş	Gruplar Arası	166,235	2	83,118	1,342	,264
	Grup İçi	13257,046	214	61,949		
	Toplam	13423,281	216			
Beslenme Süreci Anne Tutumları	Gruplar Arası	89,118	2	44,559	,195	,823
	Grup İçi	48964,551	214	228,806		
	Toplam	49053,668	216			
Öğün sırasındaki Negatif Duygu Durumu	Gruplar Arası	59,048	2	29,524	1,229	,295
	Grup İçi	5140,721	214	24,022		
	Toplam	5199,770	216			
Yetersiz/Dengesiz Beslenmeye İlişkin Tutumlar	Gruplar Arası	25,199	2	12,600	,359	,699
	Grup İçi	7509,298	214	35,090		
	Toplam	7534,498	216			
Negatif Besleme Stratejileri	Gruplar Arası	4,024	2	2,012	,130	,878
	Grup İçi	3319,746	214	15,513		
	Toplam	3323,770	216			
Zorla Besleme	Gruplar Arası	17,584	2	8,792	1,968	,142
	Grup İçi	955,900	214	4,467		
	Toplam	973,484	216			
Diğerlerinin Görüşüne Tepki	Gruplar Arası	17,574	2	8,787	,546	,580
	Grup İçi	3445,708	214	16,101		
	Toplam	3463,281	216			

Tablo 3. incelendiğinde, çocuk yaşına göre herhangi anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan annelerin eğitim düzeyi ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişkinin belirlenmesi adına yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testine ait bulgular Tablo 4.'te verilmiştir.

Tablo 4. Psikolojik İyi Oluş ve Beslenme Süreci Anne Tutumlarının “Anne Eğitim Düzeyine” İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testine Ait Bulgular

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Psikolojik İyi Oluş	Gruplar Arası	1395,023	5	279,005	4,894	,001
	Grup İçi	12028,258	211	57,006		
	Toplam	13423,281	216			
Beslenme Süreci Anne Tutumları	Gruplar Arası	1129,608	5	225,922	,995	,422
	Grup İçi	47924,060	211	227,128		
	Toplam	49053,668	216			
Öğün sırasındaki Negatif Duygu Durumu	Gruplar Arası	40,815	5	8,163	,334	,892
	Grup İçi	5158,955	211	24,450		
	Toplam	5199,770	216			
Yetersiz/Dengesiz Beslenmeye İlişkin Tutumlar	Gruplar Arası	96,800	5	19,360	,549	,739
	Grup İçi	7437,698	211	35,250		
	Toplam	7534,498	216			
Negatif Besleme Stratejileri	Gruplar Arası	82,095	5	16,419	1,069	,379
	Grup İçi	3241,675	211	15,363		
	Toplam	3323,770	216			
Zorla Besleme	Gruplar Arası	26,424	5	5,285	1,177	,321

	Grup İçi	947,060	211	4,488		
	Toplam	973,484	216			
Diğerlerinin Görüşüne Tepki	Gruplar Arası	102,535	5	20,507	1,287	,270
	Grup İçi	3360,747	211	15,928		
	Toplam	3463,281	216			

Tablo 4. incelendiğinde, psikolojik iyi oluşta annelerin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p<0.05$). İlkokul mezunu annelerin psikolojik iyi oluşlarının, diğer eğitim düzeylerindeki annelerden daha düşük olduğu görülmüştür.

Katılımcılara ait ailenin maddi gelir durumu ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testine ait bulgular Tablo 5.'teki gibidir.

Tablo 5. Psikolojik İyi Oluş ve Beslenme Süreci Anne Tutumlarının “Ailenin Maddi Gelirine” İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testine Ait Bulgular

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Psikolojik İyi Oluş	Gruplar Arası	317,599	2	158,799	2,593	,077
	Grup İçi	13105,682	214	61,242		
	Toplam	13423,281	216			
Beslenme Süreci Anne Tutumları	Gruplar Arası	303,710	2	151,855	,667	,515
	Grup İçi	48749,958	214	227,804		
	Toplam	49053,668	216			
Öğün sırasındaki Negatif Duygu Durumu	Gruplar Arası	152,430	2	76,215	3,231	,041
	Grup İçi	5047,339	214	23,586		
	Toplam	5199,770	216			
Yetersiz/Dengesiz Beslenmeye İlişkin Tutumlar	Gruplar Arası	14,317	2	7,159	,204	,816
	Grup İçi	7520,180	214	35,141		
	Toplam	7534,498	216			
Negatif Besleme Stratejileri	Gruplar Arası	26,812	2	13,406	,870	,420
	Grup İçi	3296,958	214	15,406		
	Toplam	3323,770	216			
Zorla Besleme	Gruplar Arası	,964	2	,482	,106	,899
	Grup İçi	972,520	214	4,544		
	Toplam	973,484	216			
Diğerlerinin Görüşüne Tepki	Gruplar Arası	7,836	2	3,918	,243	,785
	Grup İçi	3455,445	214	16,147		
	Toplam	3463,281	216			

Tablo 5. incelendiğinde, öğün sırasındaki negatif duygu durumu alt boyutu bakımından ailenin gelir düzeyleri arasında anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p<0.05$).

Katılımcılardan elde edilen, ailenin çocuk sayısı verisi ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişkinin tespitine yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testine ait bulgular Tablo 6.'da görülmektedir.

Tablo 6. Psikolojik İyi Oluş ve Beslenme Süreci Anne Tutumlarının “Çocuk Sayısına” İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testine Ait Bulgular

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Psikolojik İyi Oluş	Gruplar Arası	278,433	3	92,811	1,504	,215
	Grup İçi	13144,848	213	61,713		
	Toplam	13423,281	216			
Beslenme Süreci Anne Tutumları	Gruplar Arası	68,127	3	22,709	,099	,961
	Grup İçi	48985,541	213	229,979		
	Toplam	49053,668	216			
Öğün sırasındaki Negatif Duygu Durumu	Gruplar Arası	75,538	3	25,179	1,047	,373
	Grup İçi	5124,231	213	24,057		
	Toplam	5199,770	216			
Yetersiz/Dengesiz Beslenmeye İlişkin Tutumlar	Gruplar Arası	60,262	3	20,087	,572	,634
	Grup İçi	7474,236	213	35,090		
	Toplam	7534,498	216			
Negatif Besleme Stratejileri	Gruplar Arası	30,884	3	10,295	,666	,574
	Grup İçi	3292,885	213	15,460		
	Toplam	3323,770	216			
Zorla Besleme	Gruplar Arası	20,556	3	6,852	1,532	,207
	Grup İçi	952,927	213	4,474		
	Toplam	973,484	216			
Diğerlerinin Görüşüne Tepki	Gruplar Arası	2,806	3	,935	,058	,982
	Grup İçi	3460,476	213	16,246		
	Toplam	3463,281	216			

Tablo 6. incelendiğinde, çocuk sayısına göre herhangi anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p>0.05$).

Katılımcı annelerin evlilik durumu ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutlar arasındaki ilişkinin belirlenmesi için yapılan bağımsız örneklem T testine ait bulgular Tablo 7.'de verilmiştir.

Tablo 7. Psikolojik İyi Oluş ve Beslenme Süreci Anne Tutumlarının “Evlilik Durumu” İlişkin Bağımsız Örneklem T Testine Ait Bulgular

Değişkenler	Evlilik durumu	Katılımcı sayısı	Ortalama puan	Standart sapma	t	p
Psikolojik İyi Oluş	Birlikte	214	43,8738	7,88521	,335	,738
	Ayrı	3	42,3333	9,29157		
	Toplam	217	43,8525	7,88320		
Beslenme Süreci Anne Tutumları	Birlikte	214	69,8832	15,11242	-,317	,752
	Ayrı	3	72,6667	13,86843		
	Toplam	217	69,9217	15,06985		
Öğün sırasındaki Negatif Duygu Durumu	Birlikte	214	14,9346	4,92149	,912	,363
	Ayrı	3	12,3333	3,21455		
	Toplam	217	14,8986	4,90643		
Yetersiz/Dengesiz Beslenmeye İlişkin Tutumlar	Birlikte	214	28,6168	5,89046	,567	,571
	Ayrı	3	26,6667	8,14453		
	Toplam	217	28,5899	5,90609		
Negatif Besleme Stratejileri	Birlikte	214	10,6495	3,94011	-,738	,462
	Ayrı	3	12,3333	2,08167		
	Toplam	217	10,6728	3,92273		
Zorla Besleme	Birlikte	214	5,5981	2,11349	-,865	,388
	Ayrı	3	6,6667	3,05505		

	Toplam	217	5,6129	2,12294		
Diğerlerinin Görüşüne Tepki	Birlikte	214	10,0841	3,99089		
	Ayrı	3	14,6667	2,08167	-1,982	,049
	Toplam	217	10,1475	4,00421		

Tablo 7. incelendiğinde, diğerlerinin görüşüne tepki alt boyutunda evlilik durumuna göre anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p<0.05$). Ayrı yaşayanların, diğerlerinin görüşüne tepkilerinin, birlikte yaşayanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Diğer yandan psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve diğer alt boyutların evlilik durumuna göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Katılımcı annelerin çalışma durumu ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan bağımsız örneklem T testine ait bulgular Tablo 8.'de verilmiştir.

Tablo 8. Psikolojik İyi Oluş ve Beslenme Süreci Anne Tutumlarının “Çalışma Durumuna” İlişkin Bağımsız Örneklem T Testine Ait Bulgular

Değişkenler	Çalışma durumu	Katılımcı sayısı	Ortalama puan	Standart sapma	t	p
Psikolojik İyi Oluş	Çalışıyor	49	45,3673	7,49915	1,534	,127
	Çalışmıyor	168	43,4107	7,95897		
	Toplam	217	43,8525	7,88320		
Beslenme Süreci Anne Tutumları	Çalışıyor	49	70,8776	14,84171	,504	,615
	Çalışmıyor	168	69,6429	15,16823		
	Toplam	217	69,9217	15,06985		
Öğün sırasındaki Negatif Duygu Durumu	Çalışıyor	49	15,4694	4,92909	,925	,356
	Çalışmıyor	168	14,7321	4,90200		
	Toplam	217	14,8986	4,90643		
Yetersiz/Dengesiz Beslenmeye İlişkin Tutumlar	Çalışıyor	49	28,6531	5,88979	,085	,932
	Çalışmıyor	168	28,5714	5,92829		
	Toplam	217	28,5899	5,90609		
Negatif Besleme Stratejileri	Çalışıyor	49	11,3878	4,39136	1,454	,147
	Çalışmıyor	168	10,4643	3,76383		
	Toplam	217	10,6728	3,92273		
Zorla Besleme	Çalışıyor	49	5,5306	2,18042	-,308	,759
	Çalışmıyor	168	5,6369	2,11192		
	Toplam	217	5,6129	2,12294		
Diğerlerinin Görüşüne Tepki	Çalışıyor	49	9,8367	3,37483	-,616	,538
	Çalışmıyor	168	10,2381	4,17469		
	Toplam	217	10,1475	4,00421		

Tablo 8. incelendiğinde, annelerin çalışma durumunun anlamlı bir farka neden olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Beslenme sürecinde annelerin tutumları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizine ait bulgulara Tablo 9.'da yer verilmiştir.

Tablo 9. Beslenme Sürecinde Annelerin Tutumları İle Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyon Analizine Ait Bulgular

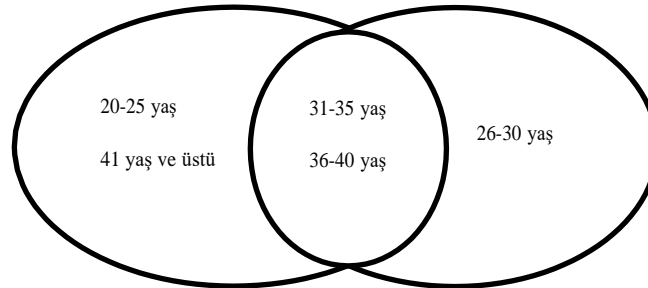
		Psikolojik İyi Oluş
Beslenme Süreci Anne Tutumları	r	-,149*
	p.	,028

Tablo 9. incelendiğinde, Pearson korelasyon katsayısının -,149 ve anlamlı ($p < 0.05$) olduğu görülmektedir. Beslenme sürecinde annelerin tutumları ile psikolojik iyi oluşları arasında negatif yönde doğrusal ilişkinin olduğu görülmüştür.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, 9 - 72 ay arasında çocukları bulunan annelerin, çocuklarda beslenme sürecindeki tutumları ile arasındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca annelerin çocuklarda beslenme sürecindeki tutumları ile psikolojik iyi oluşları, demografik bilgi formundaki değişkenlere göre de incelenmiştir. Araştırmada 9 - 72 ay arasında farklı yaş gruplarında çocukları bulunan 217 anneye ulaşılmıştır. Buna göre;

- 1 Annelerin yaşı ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde;
 - a) Beslenme süreci anne tutumları açısından incelendiğinde, 20 – 25 yaş grubu ile 41 yaş ve üstü anne grupları arasında benzerlik olduğu ve bu iki anne grubunun, çocukların beslenme sürecinde daha fazla sorun yaşadığı görülmektedir.
 - b) Öğün sırasında negatif duygu durumları alt boyutu bakımından anne yaş gruplarında ilişkiler tespit edilmiştir. Bu ilişkiler aşağıda, Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: Anne Yaşı Değişkenine Ait Çoklu Karşılaştırmaya İlişkin Bulgular

Şekil 1 incelendiğinde,

- 20 - 25 yaş, 31 - 35 yaş ve 36 - 40 yaş grupları ile 41 yaş ve üstü yaş grubunun, öğün sırasında negatif duygu durumlarının aynı olduğu görülmüştür.
- 26 - 30 yaş , 31- 35 yaş ve 36 - 40 yaş gruplarının da öğün sırasında negatif duygu durumlarının benzer olduğu görülmüştür.
- 20 - 25 yaş ile 41 yaş ve üstü gruplarının da benzer olup 26 - 30 yaş grubundan anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmüştür. Gruplar incelendiğinde, 26 - 30 yaş aralığındaki annelerin öğün sırasındaki negatif duygu durumunun, 20 - 25 yaş ile 41 yaş ve üstü gruplarındaki annelerinkinden daha düşük olduğu görülmüştür.

- 2 Çocukların yaşı ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, çocukların yaşlarının, annelerin beslenme tutumlarını ve psikolojik iyi oluşlarını etkilemediği tespit edilmiştir.
- 3 Annelerin eğitim düzeyi ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, ilkokul mezunu annelerin psikolojik iyi oluşlarının diğer eğitim düzeyindeki annelerinkinden daha zayıf olduğu görülmüştür.
Yapılan bir araştırmanın sonucunda, eğitim düzeyi yüksek olan bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin de yüksek olduğu belirtilmiştir (Keyes vd., 2002). Fakat Maharromova ve Kumcağız (2021) yaptıkları çalışmada evli kadınların eğitim düzeyleri ile psikolojik iyi oluşları arasında anlamlı bir fark tespit etmemişlerdir.
- 4 Ailenin maddi geliri ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, sadece öğün sırasındaki negatif duygu durumu alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiş olup gelir düzeyleri incelendiğinde, genel olarak gelir düzeyi arttıkça öğün sırasındaki negatif duygu durumunun da arttığı görülmüştür.
Sağlıklı beslenme, çocukların sadece ne ile veya ne kadar beslendiği ile ilgili olmayan bir durumdur. Ebeveynlerin duyarlı besleme uygulamaları yapmaları çocuklarını nasıl besleyeceklerine yönelik kendilerine katkı sağlamaktadır. (Birch vd., 2003; Hurley vd., 2011; Dattilo, 2017).
- 5 Çocuk sayısı ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, çocuk sayısının; psikolojik iyi oluş, annelerin beslenme sürecindeki tutumları ve alt boyutlarda anlamlı bir farka sebep olmadığı görülmüştür.
Benzer şekilde Maharromova ve Kumcağız (2021) tarafından yapılan çalışmada da evli kadınların sahip oldukları çocuk sayısı ile psikolojik iyi oluşları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.
- 6 Evlilik durumu ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, sadece diğerlerinin görüşüne tepki alt boyutunda anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Ayrı yaşayan annelerin, eşiyile birlikte yaşayan annelere göre, çevresel tepkilere daha duyarlı oldukları, dolayısıyla çevresel faktörlerden daha çok etkilendikleri görülmektedir.
- 7 Annelerin çalışma durumu ile psikolojik iyi oluş, beslenme süreci anne tutumları ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, annelerin çalışıyor olup olmamasının hem beslenme sürecindeki tutumlarını hem de psikolojik iyi oluşlarını anlamlı şekilde etkilemediği tespit edilmiştir. Buna karşın, Velerdo ve Drummond (2018) tarafından yapılan çalışmada, çalışma saati fazla olan annelerin çocuklarıyla ilgili kilo alma endişelerinde artış olduğu gözlemlenmiştir.
- 8 Psikolojik iyi oluş ve beslenme süreci anne tutumları arasındaki ilişki incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı doğrusal negatif bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Annelerin, beslenme sürecinde yaşadıkları güçlükler onların psikolojik iyi oluşlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Bradburn (1969) yaptığı çalışmada, psikolojik iyi oluşun genel manada olumlu duyguların daha fazla yaşanması ve olumsuz duyguların daha az yaşanması anlamına geldiğini söylemiştir. Bu bakımdan annelerin çocuklarını besleme sürecinde, karşılıklı olarak olumlu duygularını artırmaları gerektiğine değinmiştir.

Çocukların mutluluğu için önkoşul etkenlerinden biri de annenin mutlu olmasıdır. Bu bağlamda Pernoud (1994) tarafından yapılan bir araştırmada, annelerin yaşamından hoşnut olması ile çocuklarıyla kurdukları yakınlık arasında ilişki bulunmuştur.

Annelerin psikolojik olarak iyi olmaları ve kendilerini takdir edebilmeleri, çocuklarına daha iyi bakım ve eğitim sağlayabilmeleri adına önemlidir (Neff ve Faso, 2015).

Çocukta beslenme süreci çocuğun ve ebeveynin aktif oldukları, karşılıklı etkileşimin olduğu bir süreçtir (Gökçay, 2002; Doğan, 2005). Bu süreçte ebeveynlerin çocukları için tutarlı beslenme rutinleri oluşturmaları, çocuklarına uygun tür ve miktarda besin sunmaları, çocuğun yiyebileceği miktarı kendisinin belirlemede özgürlük tanımaları ve gerektiğinde davranışsal sınırlar koymaları da önem teşkil etmektedir. Bu durum sağlanınca hem çocuk hem de ebeveyn birbirlerinin beklentilerini bilecek ve çocuğun beslenme süreci karşılıklı olarak doyum verici bir aktiviteye dönüşebilecektir. Aksi durumda ise beslenme zorlaşarak stres ve çatışma durumlarını doğurabilecektir (Garro A. vd., 2005).

Ayrıca yapılan başka bir çalışmada da çocuklarına yemek yedirme konusunda zorluk çeken ebeveynlerin endişelenmeye daha fazla eğilim gösterdikleri ve bunun sonucunda da ebeveynlerin çocuklarının davranışlarını daha fazla kontrol ettiği görülmüştür (Anderson ve Lock, 2007).

Yapılan başka bir çalışmada da olumsuz duygulara sahip annelerin, çocuklarına sağlıksız yiyecek verme ihtimallerinin yüksek olduğu sonucu yer almaktadır. (Ystrom vd., 2009). Bu araştırmanın örneklemini için sadece Hakkari il merkezinde bulunan 217 anneye ulaşılmış olup bu durum araştırmanın sınırlılığı olarak görülmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda, annelerin çocuklarının beslenme sürecindeki tutumları ile psikolojik iyi oluşlarını inceleyen çalışmaların yeterli olmadığı gözlemlenmiştir. Bu alanda yapılabilecek çalışmalar, daha geniş örneklem ve farklı demografik değişkenler açısından ele alınabilir ve araştırılabilir. Ebeveynlerin çocuklarını besleme sürecindeki tutumları ve psikolojik iyi oluşlarını olumlu yönde etkilemek için bu konularda farkındalık seminerleri ve duyarlı besleme eğitimleri verilebilir.

Kaynakça

- Aksel, B. (2018). *0-6 Yaş Arası Çocuğu Olan Annelerin Psikolojik İyi Oluşlarının Öznel İyi Oluş, Öğrenilmiş Güçlülük Ve Algılanan Sosyal Destek Açısından Yordanması*. Yüksek Lisans Yeterlik Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Anderson, A.C. & Lock, J. (2007). *Beslenme bozuklukları. İçinde: Steiner H, Yalom DI ed. Okul-Öncesi Çocuklarının Terapisi*. (Çev. Yeşilmen ŞÇ). İstanbul: Prestij Yayınları, 235-61.
- Austin, V. L., & Sciarra, D. T. (2013). *Çocuk ve ergenlerde duygusal ve davranışsal bozukluklar* (M. Özkes, Trans.). Ankara: Nobel Publishing

- Aydın, G., Akay, D. & İbiş, E. (2017). 3-7 yaş çocuğa sahip annelerin beslenmeyle ilgili davranışlarının incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 683-700.
- Balogun, T. B. & Yakubu, A. M. (2015). Recent illness, feeding practices and father's education as determinants of nutritional status among preschool children in a rural Nigerian community. *Journal of tropical pediatrics*, 61(2), 92-99.
- Birch, L. L., Fisher, J. O. & Davison, K. K. (2003). Learning to overeat: maternal use of restrictive feeding practices promotes girls' eating in the absence of hunger. *The American journal of clinical nutrition*, 78(2), 215-220.
- Bradburn, N. M. (1969). *The Structure of Psychological Well-being*. Chicago: Aldine Publishing Company
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. *Pegem Atıf İndeksi*, 1-360.
- Chang, C.Y, Trehan, I., Wang, R.J, Thakwalakwa, C., Maleta, K., Deitchler, M., & Manary, M.J. (2013). Orta derecede akut yetersiz beslenme nedeniyle başarıyla tedavi edilen çocuklar, iyileşmeden sonraki bir yıl içinde yetersiz beslenme ve ölüm riski altındadır. *Beslenme Dergisi* , 143 (2), 215-220.
- Dattilo, A.M. (2017). " Programming Long-Term Health: Effect of Parent Feeding Approaches on Long-Term Diet and Eating Patterns" *Early Nutrition and Long-term Health: Mechanisms, Consequences, and Opportunities*. Ed. Saavedra, J. M., & Dattilo, A. M. Woodhead Publishing. s.471-497.
- Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., Oishi, S., & Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Social Indicators Research*, 97, 143–156.
- Dilsiz, H. & Dağ, İ. (2018). Beslenme Süreci Anne Tutumları Ölçeği (BSATÖ): Geliştirilmesi, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*. 1-9.
- Doğan, D.G. & Ertem, İ.Ö. (2005). *Bebeklik ve erken çocukluk döneminde yeme sorunları*. In: Ertem İÖ (Ed.) *Gelişimsel pediatri*. Ankara: Çocuk Hastalıkları Araştırma Vakfı
- Dündar, Y., Evliyaoğlu, O. & Hatun, Ş. (2000). Okul çocuklarında boy kısalığı ve obesite: ihmal edilen bir sorun. *Türkiye Klinikleri Pediatri Dergisi*, 9(1), 19-22.
- Ek, A., Sorjonen, K., Eli, K., Lindberg, L., Nyman, J., Marcus, C., & Nowicka, P. (2016). Ebeveynlerin okul öncesi çocukların kilosu ile yeme ve beslenme uygulamalarına ilişkin kaygıları arasındaki ilişkiler: Çocuk Yeme Davranışı Anketi, Çocuk Beslenme Anketi ve Yaşam Tarzı Davranış Kontrol Listesi'nin analizlerinden elde edilen sonuçlar. *PLoS bir* , 11 (1), e0147257.
- Garro, A., Thurman, S.K., Kerwin, M.E. & Ducette, J.P. (2005). Kronik beslenme sorunları nedeniyle pediatrik hastaneye yatış sırasında ebeveyn/bakıcı stresi. *Pediatri hemşireliği dergisi* , 20 (4), 268-275.
- George, D. (2011). SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference, 17.0 update, 10/e. *Pearson Education India*.
- Goodman, L. C., Roberts, L. T., & Musher-Eizenman, D. R. (2020). Mindful feeding: A pathway between parenting style and child eating behaviors. *Eating behaviors*, 36, 101335.
- Gökçay, G. & Garipoğlu, M. (2002). *Çocukluk ve ergenlik döneminde beslenme*. İstanbul: Saga Yayınları, 12-92.

- Holub, S.C. & Musher-Eizenman, D.R. (2010). Bir yemek oluşturma ve besin grubu sınıflandırma görevi kullanarak okul öncesi çocukların beslenme bilgilerinin incelenmesi: yaş ve cinsiyet farklılıkları. *Erken Çocuk Gelişimi ve Bakımı*, 180 (6), 787-798.
- Hurley, K. M, Cross, M. B & Hughes, S. O (2011). Yüksek gelirli ülkelerde duyarlı beslenme ve çocuk obezitesinin sistematik bir incelemesi. *Beslenme Dergisi*, 141 (3), 495-501.
- Keyes, C. L., Shmotkin, D., & Ryff, C. D. (2002). Optimizing well-being: the empirical encounter of two traditions. *Journal of personality and social psychology*, 82(6), 1007.
- Kimber, M., McTavish, J. R., Couturier, J., Boven, A., Gill, S., Dimitropoulos, G., & MacMillan, H. L. (2017). Consequences of child emotional abuse, emotional neglect and exposure to intimate partner violence for eating disorders: a systematic critical review. *BMC Psychology*, 5(1), 33.
- Kuran, M. S. (2021). *Bir anaokulundaki öğrencilerin annelerinin evdeki beslenme tutumu ve ilişkili faktörler*. Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Maharramova, E., & Kumcağız, H. (2021). Evli Kadınların Psikolojik İyi Oluş Düzeylerini Etkileyen Faktörler: Türkiye -Azerbaycan Karşılaştırması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İnsan Bilimleri Dergisi*, 2(1), 29-47.
- Muslu, G. K., Beytut, D., Kahraman, A., Yardımcı, F., & Başbakkal, Z. (2014). Nutritional style of parents and examination of the effective factors. *Turkish Archives of Pediatrics/Türk Pediatri Arşivi*, 49(3), 224.
- Neff, K.D. & Faso, D.J. (2015). Otizmlili çocukların ebeveynlerinde öz-şefkat ve iyilik hali. *Farkındalık*, 6 (4), 938-947.
- Onraet, E., Van Hiel, A., & Dhont, K. (2013). Sağ ideolojik tutumlar ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki. *Kişilik ve Sosyal Psikoloji Bülteni*, 39 (4), 509-522.
- Pernoud, L. (1994). *Bu Zamanda Anne Olmak Kolay Değil*. İstanbul: E Yayınları.
- Prado, E. L., & Dewey, K. G. (2014). Nutrition and brain development in early life. *Nutrition reviews*, 72(4), 267-284.
- Rosdahl, C.B., 1999. (Ed: Rader, I., Gagliardi, R.A., Metzger, G.), Textbook of Basic Nur-sing. 7th ed., USA, 1613 s.
- Ryff, C. D., Magee, W. J., Kling, K. C., & Wing, E. H. (1999). Forging macro-micro linkages in the study of psychological well-being. *The self and society in aging processes*, 247-278.
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727.
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2008). Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13-39.
- Selimoğlu, M. A. (2014). *Sağlıkta ve Hastalıkta Çocuk Beslenmesi*. Akademi Yayınları, İstanbul
- Şahin, M. K., Çoban, A., & Karaman, N. G. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin medyanın çocukların beslenme alışkanlıkları ve bozuklukları üzerindeki etkisine yönelik bakış açıları. *Elementary Education Online*, 17(1).

- Telef, B. B. (2011). *Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOO): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. 11. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, 3-5 Ekim, Selçuk- İzmir.
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOO): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.
- Vallerand, R. J. (2012). The role of passion in sustainable psychological well-being. *Springer Open Journal*, 2-21.
- Velardo, S., & Drummond, M. (2018). Australian children's perceptions of discretionary foods. *Appetite*, 120, 43-48.
- Yılmaz, G. (2002). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin beslenme ve kahvaltı alışkanlıklarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, G. (2020). Çocuklarda Yeme Davranışı ve Annelerin Besleme Tutumları. *Eurasian Journal of Family Medicine*, 9(2), 109-116.
- Ystrom, E., Niegel, S., Vollrath, M.E. (2009). The impact of maternal negative affectivity on dietary patterns of 18-month-old children in the Norwegian Mother and Child Cohort Study. *Maternal and Child Nutrition*, 5(3):234-42.